

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

aan de heer Günther Oettinger
Eurocommissaris voor begroting en personeelszaken

Wetstraat 200
1049 Brussel
BELGIË

Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Vaste commissie voor Europese Zaken
Cie.eu@tweedekamer.nl

datum 16 januari 2018
betreft Meerjarig Financieel Kader post-2020
ons kenmerk 18-EU-B-005
pagina 1/4

Geachte heer Oettinger,

Met veel interesse hebben wij op maandag 8 en dinsdag 9 januari jl. namens de vaste Kamercommissie voor Europese Zaken deelgenomen aan de *High-Level Conference* in Brussel over het nieuwe Meerjarig Financieel Kader post-2020 (MFK).

Wij danken u hartelijk voor de gastvrije ontvangst en bieden u graag onze complimenten aan voor het inhoudsvolle programma. De conferentie heeft ons veel inzicht verschaft in de stand van zaken op het MFK-dossier en de denkrichting van de verschillende sprekers, waaronder de Europese Commissie zelf. Wij beschouwen de conferentie als een goede voorbereiding op de behandeling van het voorstel voor een nieuw MFK dat de Europese Commissie in mei 2018 zal vaststellen.

Tevens waardeert de commissie voor Europese Zaken het dat u als verantwoordelijk Eurocommissaris deze week de Tweede Kamer bezoekt om van gedachten te wisselen over de uitgangspunten van het toekomstig MFK. Bezoeken van vertegenwoordigers van de EU-instellingen zoals de Europese Commissie en de Europese Rekenkamer kunnen, zo leert de ervaring, op warme belangstelling rekenen van de Tweede Kamer.

Om de gesprekstijd deze week in de Kamer zo goed mogelijk te kunnen benutten, willen we de globale uitgangspunten van de Tweede Kamer en de discussieonderwerpen zoals die eerder in de Kamer zijn besproken met u delen.

Tevens maken wij van de gelegenheid gebruik, mede in het kader van de politieke dialoog, om een aantal (technische) vragen aan de Europese Commissie voor te leggen, gepaard met het verzoek om deze vragen schriftelijk en zoveel mogelijk met onderzoeken onderbouwd te beantwoorden.

Context van de discussie over het nieuwe Meerjarig Financieel Kader in Nederland

De EU-meerjarenbegroting is per uitstek een politiek instrument. Hierin staat vermeld welke beleidsprogramma's in de komende periode zullen worden uitgevoerd en met welke intensiteit. Er zijn altijd meer wensen dan middelen. Er moeten dus keuzes worden gemaakt en prioriteiten worden gesteld, want elke euro kan maar één keer worden uitgegeven.

Belangrijk is dat de begroting draagvlak heeft onder de burgers. Dat betekent dat de begroting zichtbaar en aantoonbaar de problemen van mensen moet oplossen, dat de besteding efficiënt en effectief is en dat de Europese Rekenkamer een goedkeurende verklaring geeft.

De Brexit is een grote uitdaging voor de EU-begroting maar biedt ook een kans om het MFK echt te hervormen.¹ Om te compenseren voor het vertrek van het Verenigd Koninkrijk zijn er drie mogelijkheden: 1) de EU krijgt eigen inkomsten; 2) de bijdrage van de lidstaten wordt verhoogd; 3) de bijdrage wordt niet verhoogd waardoor er een kleiner budget ontstaat. Een meerderheid van de Tweede Kamer heeft middels een motie haar voorkeur uitgesproken voor de laatste optie: een kleinere EU vraagt om een kleinere EU-begroting.²

Een meerderheid van de Tweede Kamer is voorstander van een scenario waarbij de omvang van het MFK naar beneden wordt bijgesteld om te compenseren voor het vertrek van het VK als één van de grootste netto-betalers.³ De gevolgen van de Brexit voor de Nederlandse afdracht aan de EU, waarmee aan het begin van het huidige MFK (2014-2020) maar liefst circa 5% van de EU-begroting werd gefinancierd,⁴ moeten goed in kaart worden gebracht.⁵

Ook is het zaak om de uitvoeringskosten van de EU-begroting voor de EU-instellingen en de decentrale overheden kritisch te onderzoeken, om het rondpompen van geld tussen de lidstaten en Brussel terug te dringen.⁶

¹ Kamerstuk 21 501-20, nr. 1232.

² Motie van het lid Maeijer d.d. 19 april 2017, Kamerstuk 21 501-20, nr. 1214; motie van het lid Van Rooijen d.d. 20 april 2017, Kamerstuk 21 501-20, nr. 1225.

³ Kamerstuk 21 501-03, nr.108.

⁴ Rijksbegroting 2016: http://www.rijksbegroting.nl/2016/voorbereiding/begroting,kst212304_10.html

⁵ Motie van het lid Omtzigt d.d. 19 april 2017, Kamerstuk 21 501-20, nr. 1204.

⁶ Moties van het lid Hijink d.d. 21 juni 2017, Kamerstuk 21 501-20, nrs. 1243 en 1244.

Uitgangspunten en gespreksonderwerpen ten behoeve van het overleg in de Kamer

- Voordat er geld naar een begrotingspost gaat, wordt eerst bezien of het probleem op een alternatieve wijze kan worden opgelost. Niet elk probleem hoeft met geld te worden opgelost.
- Het MFK lost de grote, grensoverschrijdende problemen op die mensen raken en die lidstaten niet zelf kunnen oplossen.
- Een begrotingsuitgave heeft EU-toegevoegde waarde. Met EU-gelden worden geen nationale competenties overgenomen.
- Cofinanciering bij investeringen wordt de norm, waarbij het beoogde effect groter is dan de som van afzonderlijke investeringen.
- In het MFK staan vooraf concreet de te bereiken doelen, de daarvoor te leveren prestaties en de daartoe in te zetten instrumenten en het bijbehorende budget.
- De begroting bevat efficiency en effectiviteitsprikkelers.
- Er vindt permanente evaluatie plaats van de begrotingsuitgaven.
- Er geldt 'nieuw-voor-oud'. Dat wil zeggen: er wordt alleen extra geld voor een (nieuwe) begrotingspost uitgetrokken als er op een andere post wordt bezuinigd.
- Over de gehele EU-begroting vindt een vermindering van de uitvoeringslasten plaats.
- Een kleinere EU betekent een, naar rato, verkleining van het EU-budget.
- Conditionaliteit geldt voor ontvangst van Europese middelen. De Nederlandse netto-bijdrage is in overeenstemming met landen met een vergelijkbaar welvaartsniveau.
- Het MFK is simpel en transparant en kent vaste evaluatie- en revisiemomenten.
- Besteding van het EU-budget gebeurt in overeenstemming met de normen van de Europese Rekenkamer omwille van een goedkeurende verklaring. Over het beheer van de EU-subsidiefondsen stelt elke lidstaat, in navolging van onder meer Nederland, een Nationale Verklaring op (ook wel EU-lidstaatverklaring genoemd).
- Het MFK bevat niet alleen uitgaven en verplichtingen maar ook garanties. Die garanties worden helder gewaardeerd en er vindt beleid plaats om de totaliteit van garanties terug te brengen.

Vragen (van politieke en technische aard) ten behoeve van schriftelijke beantwoording

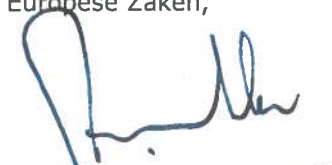
- Zijn de huidige uitgavenposten in lijn met de toekomstige prioriteiten van de EU? Zo ja, waarom? Zo neen, welke prioriteiten ziet de Commissie als toekomstgericht?
- Welke herziening van besteding heeft er plaatsgevonden en hoe is de besluitvorming daarover verlopen?
- Zijn de huidige uitgavenposten niet te hoog, in de zin dat er middelen niet besteed worden voor het doel waarvoor ze zijn bestemd (onderuitputting)? Zo ja, hoeveel? Zo neen, waarom niet?
- Zijn de huidige uitgaven efficiënt en effectief? Zo ja, uit welke onderzoeken blijkt dit?
- Is van alle bestaande budgetten gekeken of ze effectief waren, of ze afgesloten kunnen worden, of dat er alternatieve methoden zijn de doelen te realiseren? Indien ja, zijn deze onderzoeken beschikbaar?

- Heeft de Commissie voor de vaststelling van het nieuwe MFK lessen getrokken door een uitgebreide evaluatie van de effectiviteit, meerwaarde en efficiency van de lopende MFK? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke lessen en zijn deze evaluaties beschikbaar?
- Hanteert de EU een (objectieve) definitie van EU-toegevoegde waarde? Zo ja, hoe luidt die?
- Wordt deze definitie gehanteerd als afwegingskader voor de uitgavenposten van het toekomstig MFK? Zo neen, waarom niet?
- Heeft de Commissie een beeld van hoeveel EU-middelen worden uitgetrokken voor uitgaven die zonder EU-middelen zelf door lidstaten zouden zijn gedaan?
- Welke nieuwe prioriteiten voorziet de Europese Commissie in het nieuwe MFK? Welke budgettaire omvang hebben de nieuwe prioriteiten in absolute en procentuele cijfers? Hoeveel geld gaat er al naar deze prioriteiten? Kunnen de doelen en prestaties op een andere manier behaald worden dan met geld? Zo ja, hoe?
- Hoe evalueert de Europese Commissie het werken met zogeheten nationale enveloppen, in het bijzonder op het vlak van flexibiliteit en verminderde kans op grensoverschrijdende samenwerking?
- Welk deel van het budget (voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid) wordt gebruikt voor directe inkomenssteun? Kan de Commissie aangeven hoeveel geld er gaat naar grote bedrijven en rijke boeren die dit geld niet nodig hebben? Zo neen, waarom is deze informatie niet bekend bij de Commissie?
- Nederland heeft goede ervaringen met zogeheten interdepartementale beleidsonderzoeken waarin begrotingsposten worden doorgelicht op efficiency en effectiviteit en waarin scenario's worden bereikt wat er zou gebeuren als het budget met 20% wordt gekort. Deze onderzoeken zijn zeer behulpzaam bij het zoeken naar besparingen. De Tweede Kamer weet dat de Europese Commissie ook dit soort onderzoeken doet, zogeheten Spending Reviews. Wat wordt er precies onderzocht in deze Spending Reviews en bieden ze aangrijpingspunten voor besparingen? Kunnen deze Spending Reviews openbaar gemaakt worden? Zo neen, waarom niet?
- Is de Europese Commissie bereid om een jaarlijkse Nationale Verklaring (of EU-lidstaatverklaring) over het beheer van de EU-subsidiefondsen voor elke EU-lidstaat verplicht te stellen? Zo nee, waarom niet?

Hoogachtend,

De rapporteurs inzake het Meerjarig Financieel Kader namens de vaste commissie voor Europese Zaken,

Anne Mulder

Renske Leijten